Cruisecanary: overland van Nederland naar Zuid Afrika

Bjorn Koopmans vertelt over zijn jaar-lange reis van Rotterdam naar Kaapstad in zijn kanariegele Landcruiser. Onderweg bezoekt hij 24 landen, krijgt hij meer dan 12 lekke banden, en trotseert hitte, vorst, regen, hagel, corrupte politie en grijpgrage apen.

Europa: één maand onderweg

Afscheidscomité

Het is moeilijk te geloven dat ik, nu ik dit schrijf, alweer 31 dagen onderweg ben. Ik heb al heel wat beleefd en gezien en ben eigenlijk nog maar aan het begin van de reis.

Mijn afscheid en uitzwaaien was ontzettend leuk en emotioneel tegelijk. Ik ben ontzettend verwend met een avond vol vroege sinterklaassurprises en – gedichten, oliebollen en ongelooflijk veel gezelligheid. In de dagen ervoor heb ik al van verschillende andere mensen afscheid genomen, waaronder mijn oma's. Drie weken later overleed één ervan. Het was heel lastig voor mij om dat op afstand mee te maken, maar ik ben blij dat ik nog afscheid van haar heb kunnen nemen.

Terug naar het begin. Vol goede moed ga ik op weg en na 2 dagen stevig doorrijden (met 40 km/u heuvel op over de snelweg, want sneller kan de kanarie soms niet) bereik ik mijn zus die in zuid Frankrijk woont, waar ik 2 dagen besteed aan het definitief inpakken van een veel te vol beladen auto. Daarna ga ik echt het onbekende tegemoet. Eerst door de Alpen heen. Ik wil geen tolwegen nemen, en over de smalle, steile bergpassen schiet ik in mijn niet al te snelle bolide niet erg op. Maar het landschap en de mooie overnachtingsplekjes, zoals op de top van de Col du Glandon, maken erg veel goed. Maar ik heb een vrij strakke deadline, dus neem ik hier en daar toch een stukje tolweg tot ik in Turijn ben. Dan rijd ik door naar Venetië, waar ik twee nachten verblijf. Daarna rijd ik door Slovenië heen, Kroatië in. Hier bezoek ik de (in mijn ogen veel te drukke) Krka watervallen en leg de schitterende kustroute af tot in de oude stad Dubrovnik, waar ik uiteraard ook een dagje rondkijk. Het valt me op hoe vreselijk toeristisch Kroatië is en hoewel ik het een prachtig land vind, ben ik ergens blij als ik (via Bosnië en Herzegovina en Montenegro) Albanië bereik, waar weinig toeristen te vinden zijn. Ik ontmoet er een stel andere overlanders, die jammerlijk gefaald zijn in hun poging door Azië te reizen met hun truck.

Franse Alpen

Overnachten doe ik het liefst 'in het wild', maar dat valt niet altijd mee. Het mag niet overal en kan niet overal. Dus verblijf ik ook vaak op campings. De camping in Albanië is gelukkig een hele relaxte, maar vaak ben ik blij als ik weer ergens wild kan kamperen. Slapen doe ik in de auto en dat bevalt uitstekend. Erg ruim is het niet, maar daar heb ik geen last van.

Na Albanië rijd ik via de Meteora kloosters in het noorden van Griekenland door het verlaten binnenland naar Athene, waar ik bijna een week verblijf om de stad te zien en de auto te verschepen naar Egypte. Dat laatste verloopt bepaalt niet vlekkeloos, maar komt uiteindelijk wel goed. Morgen vlieg ik naar Egypte en bereid ik zaken voor om de auto in te klaren zodra het schip aankomt. Een spannende tijd wacht!

Meteora kloosters, Griekenland

Egypte: eindelijk in Afrika

Twaalf keer ben ik al in Egypte geweest, maar nooit met eigen auto. Aanvankelijk heb ik die echter nog niet; dat duurt uiteindelijk zo'n anderhalve week nadat ik zelf in Cairo aankom. Gelukkig zit alles er nog op en aan en samen met een vriendin (die me voor een weekje is komen opzoeken) rijd ik mijn eerste kilometers op het Afrikaanse continent. Wie al eens in Egypte is ge-

weest weet dat het verkeer hier bijzonder chaotisch is (ik druk me voorzichtig uit), dus wanneer ik in de avondspits in het donker het centrum van Cairo inrijd onderga ik een absolute vuurdoop. Niettemin gaat het me prima af en vind ik het zelfs wel leuk, die chaos.

Onderweg naar Wadi el-Hettan

Bijna 3 weken ben ik in Cairo. Eerst alleen, dan een week met eerder genoemde vriendin en dan een week met mijn vader, die ik de historische kant van Cairo laat zien. Op de 'vrije dag' tussen deze wisseling van de wacht val ik van de auto af (zo'n 2 meter hoogte) en land hard op mijn rug. Door de adrenaline kan ik mijn werkzaamheden nog afronden, maar terug op mijn hotelkamer (kamperen kan niet in Cairo) kan ik niet meer lopen. Ik word naar een ziekenhuis gebracht waar röntgenfoto's gemaakt worden. Enkel een kneuzing gelukkig. Het duurt nog weken voor ik weer helemaal hersteld ben.

Zonsondergang bij piramiden Giza

Wanneer mijn vader vertrokken is ben ik weer alleen (best even eng!) en trek de grote stad uit. Ik rijd naar Wadi Hettan, de Vallei der Walvissen, kampeer bij een truckstop vol nieuwsgierige mensen, en krijg ongevraagd (en ongewild) een politie escorte mee (hele vriendelijke jongens) voor de ca. 350 km naar Luxor. Daar kom ik weer even bij, bezoek wat bekenden, bekijk wat monumenten en reorganiseer mijn auto.

Graf van Horemheb, Luxor

De volgende stop is Aswan. Daar ontmoet ik het Duitse gezin Vosseberg, dat met 4 kinderen in een grote, groene truck ongeveer dezelfde route aflegt als ik. Het is het begin van een mooie vriendschap en samen zullen we de komende tijd nog veel avonturen beleven. Waaronder de aanvraag voor het visum voor Sudan. Het blijkt namelijk dat we allemaal binnen enkele dagen Egypte uit moeten zijn, omdat onze travel permit verloopt. Met hulp van een man van het guesthouse waar we voor de deur geparkeerd staan (en heeeeeeeel veel geduld) krijgen we nèt op tijd onze visa en trotseren samen de grens.

Wellicht de meest onbegrepen landen van Afrika: Sudan en Ethiopië

Een hel… een nachtmerrie… anders kan ik het niet omschrijven. Het land Sudan? Nee, de grensovergang er naartoe! Het Duitse gezin Vosseberg en ik staan om 6:00 op om de pont van 8:00 naar de overkant van de Nijl te halen; de enige optie naar de grensovergang tussen Egypte en Sudan. Het is pas rond 20:00 wanneer we eindelijk klaar zijn. De grensovergang heeft in totaal ruim 9 uur gekost en was de meest bureaucratische nachtmerrie die je je maar kunt voorstellen. Het heeft ons bijvoorbeeld 2 uur gekost om een bepaalde stempel te halen, omdat we van kastje naar de muur werden gestuurd. En toen we eenmaal dachten alle papieren in orde te hebben om Egypte te verlaten, bleken we nog een papier met een stempel nodig te hebben! Eenmaal de grenspost uit koste het door een muur van vrachtwagens een half uur om de slechts 100m naar de grenspost van Sudan te bereiken. Daar aangekomen nam een zogenaamde fixer ons het papierwerk grotendeels uit handen, maar dat betekende wel dat we bijna 3 uur in de bloedhete zon moesten wachten zonder te weten hoe ver we stonden. Het heeft allemaal zo lang geduurd dat we de grenspost uitgeschopt worden omdat ze allang over sluitingstijd heen zijn.

Veerpont naar Sudan

In Sudan kun je – in principe – overal wildkamperen. We hebben dan ook verschillende keren in de woestijn overnacht.

'Sudanese Disco', Khartoum (Sudan)

De hitte… die is intens. Overdag bereikt de thermometer met gemak de 45°C en 's avonds koelt het nauwelijks af. Met name in Khartoum, de hoofdstad, zijn de nach-

ten achterin de auto bepaald geen pretje.

Offroading is in Sudan de normaalste zaak van de wereld. Er zijn slechts enkele asfaltwegen buiten de steden en daarnaast zit je direct in het zand. Tijdens een solotour naar de tempels van Soleb, Sedeinga en Sesibi cross ik meer dan 100 km in mijn eentje door de woestijn. Een fantastische ervaring! Maar alles zit daarna wel onder een dikke laag stof.

Onderweg naar Naqa, Sudan

In het zuiden van Sudan verandert het landschap spectaculair. De woestijn houdt op en maakt plaats voor savanne en groene heuvels. De grensovergang naar Ethiopië is in vergelijking met de vorige een makkie. Aan de Sudanese grenspost worden we uitgenodigd voor het ontbijt. Aan de Ethiopische kant moet bij onze aankomst eerst de generator opgestart worden, waarna men de servers en de pc's aanzet.

Lalibela, Ethiopië

Ethiopië vind ik geen geweldig land. En dan druk ik me heel voorzichtig uit. Het is er vreselijk druk; de wegen zijn vergeven van de mensen, geiten, koeien, honden en ezels, waardoor je bijna niet vooruit komt, nog los van het feit dat bijna alle wegen zelf in erbarmelijke staat zijn. Maar verreweg het meest vervelend is dat de meeste mensen die ik tegenkom agressief zijn. Niet per sé gewelddadig, maar wel erg intimiderend, onvriendelijk en ze verwachten geld of goederen van me te krijgen. Niettemin kent Ethiopië prachtige en heel diverse landschappen en heb ik genoten van koude dagen in Bale Mountains National Park (rijden op 4377 m hoogte), bijzondere dieren, gastvrijheid (zo nu en dan), veel cultuur en schitterende vergezichten. Ik bezoek onder meer de oude paleizen van Gondar, de mysterieuze obelisken van Aksum, de uit de rotsen gehakte kerken van Lalibela en het Tana meer, de bron van de Blauwe Nijl.

Ethiopische wolf, Bale Mountains

Kenia: lekke banden, feestdagen, wildparken en witte stranden

Nadat ik in Moyale de grens ben gepasseerd (waarbij niemand me om papieren vroeg!), rijd ik over een strakke nieuwe asfaltweg naar Marsabit, waar ik een paar dagen bijkom van Ethiopië, via Skype Sinterklaas vier met het thuisfront en via internet contact maak met een Nederlands stel dat noordwaarts rijdt en samen met mij een stuk langs het Turkana meer wil rijden. Dat is een avontuur, want het gebied staat niet positief bekend om de veiligheid en veel wegen zijn er niet. Ik ga in op het voorstel en heb een fantastische week! Enig minpuntje: weer twee lekke banden, waaronder één midden in de woestijn, waarbij de auto bijna van de krik af gleed!

Dikdik in Chalbi woestijn

Daarna rijd ik in één ruk naar de dichtstbijzijnde Westerse supermarkt in Nanyuki, zo'n 500 km verder naar het zuiden, waar ik steil achterover val van de enorme sortering. Sinds Griekenland heb ik niet meer zo'n uitgebreide supermarkt gezien! Met een auto vol boodschappen begeef ik me naar een afgelegen lodge op Mount Kenia waar ik een aantal dagen klus aan de auto en in alle rust bijkom van mijn avonturen. De volgende halte is de hoofdstad Nairobi, die ook wel bekend staat als Nairobbery, omdat het niet de meest veilige stad van Afrika is. In de bekendste overlanders-hotspot van Afrika, Jungle Junction, waar ook een goede garage is gevestigd, laat ik de auto eens flink onder handen nemen.

Bjorn op de evenaar, Nanyuki

Het is inmiddels bijna kerst, en ik heb via internet afgesproken met de familie Vosseberg dat ik samen met hen kerst zal vieren aan het strand van de Indische Oceaan, bij Tiwi beach. Om daar te komen moet ik over de beruchte Mombasa road rijden, dat bekend staat als één van de gevaarlijkste wegen ter wereld vanwege het krankzinnige verkeer. Kerst is in één woord fantastisch te noemen: parelwit strand,

palmbomen, een hangmat, warm zeewater, warm weer, tof gezelschap (drie Nederlanders, twee Britten, zes Duitsers en een Zuid Afrikaan), een vijfgangen maaltijd, kampvuren, en ga zo maar door. Alleen het sanitair is afgrijselijk smerig, maar baden doe ik gewoon in zee.

Tiwi beach

Kerstlunch-diner aan Tiwi beach

Na kerst nemen we afscheid van elkaar en rijd ik terug naar Nairobi, maar met een omweg via een plaatsje met de leuke naam Loitokitok om het beroemde Amboseli NP te bezoeken. Daar bekijk ik een dag lang tientallen verschillende diersoorten, waaronder olifanten, nijlpaarden, waterbokken, leeuwen en hyena's, en overnacht bij een tankstation in aanbouw, om de volgende ochtend Nairobi in te rijden (in het donker rijden door Nairobi in eigen auto is vragen om een beroving). In Nairobi vier ik Oud en Nieuw met een fantastische barbecue en leuk gezelschap, en rijd vervolgens door naar het Naivasha meer, waar ik vanuit mijn bedje nijlpaarden zie rondscharrelen op nog geen 50 m afstand. Ook fiets en loop ik tussen de zebra's, giraffes en buffels in Hells Gate NP.

Olifant, Amboseli NP

Het Victoria meer is de volgende bestemming, maar daar blijf ik maar 1 nachtje. Het Kakamega Forest National Reserve is het laatste stukje jungle in Kenia en daar dwaal ik een volle dag te voet doorheen, waarbij mijn aanwezigheid menig aapsoort doet opschrikken.

Tot slot rijd ik naar Kitale, waar ik een paar dagen bijkom en voorbereid op het volgende land: Oeganda!

Oeganda en Rwanda: vakantie, familiebezoek, wildparken en panne

Na een kleine week vakantie op een paradijselijke camping aan de Witte Nijl rijd ik naar Entebbe om mijn (oudste) zus op te pikken van het vliegveld. Samen reizen we de komende 2 weken door het oosten en noorden van Oeganda en bezoeken onder meer bijzondere rotstekeningen in Nyero, het zeer afgelegen en zelden bezochte Kidepo Valley NP en het veel toeristischere Murchison Falls NP. De rit naar Kidepo gaat door een gebied dat tot voor kort als gevaarlijk werd bestempeld, maar wat echt schitterend is, met hele vriendelijke mensen in mooie traditionele kledij en grappige hoedjes. Er is alleen bijna niets te krijgen, dus het kost moeite om aan drinkwater en diesel te komen. In Kidepo hebben we het (dieren)rijk vrijwel alleen. Een enorme stoet buffels (wel duizenden!) is net bezig met hun jaarlijkse grote trek. Verder zien we veel hartenbeesten, oribi's en zebra's.

Grijsoorneushoornvogel, Oeganda

Na Kidepo rijden we naar Murchison Falls NP, waar we een boottocht maken naar de waterval, die met recht de krachtigste ter wereld genoemd wordt. De breed stromende Witte Nijl wordt hier plotseling door een kloof van nog geen 6 meter breed geperst. Dat levert een spectaculaire vertoning op. Helaas krijgen we verder niet veel van het park te zien, voornamelijk omdat precies in het park de radiator van de auto het begeeft. Lekkage op maar liefst drie plekken. Met veel moeite en hulp krijgen we de lekken gedicht, maar de radiator moet vervangen worden.

Radiator problemen, Oeganda

Daarna (de afstanden zijn groot en de harder rijden dan 50-60 km/u is een luxe) rijden we weer terug naar Entebbe, waar ik afscheid neem van mijn zus en in Kampala een garage weet te vinden om de radiator te laten vervangen. Ook koop ik twee nieuwe banden, want ik heb de afgelopen 2 weken ook nog eens drie lekke banden gehad!

Na weer wat dagen klussen en wassen reis ik naar het westen van het land, waar ik

L'Hoestmeerkat, Oeganda

in Fort Portal samen met locals naar een filmvoorstelling kijk en langs prachtige kratermeren en door Kibale Forest NP rijd. In de dagen hierna rijd ik over openbare (gratis) wegen door Queen Elisabeth NP en Bwindi Impenetrable NP. Het laatste park is vooral beroemd om de berggorilla's maar voor een bezoekje daaraan heb ik helaas geen geld (US$ 600 pp).

De laatste dagen in Oeganda (ik ben er inmiddels al meer dan een maand!) besteed ik aan het Bunyoni meer, waar ik me voorbereid op Rwanda.

Rwanda lijkt erg op Oeganda, maar de bevolking ervaar ik als minder vriendelijk. Dat heeft misschien te maken met de genocide van nog geen 25 jaar geleden. Dat heeft een enorm litteken achtergelaten in het land. Ik rijd eerst over de Congo Nile Trail langs het Kivu meer, waar de auto bijna door een houten bruggetje zakt(!) en ga dan langs de grens met Burundi door de schitterende jungle van het Nyungwe Forest NP. In Huye bezoek ik het onverwacht mooie Etnografische Nationale Museum en rijd vervolgens naar de hoofdstad Kigale, waar ik het zeer indrukwekkende Genocide Memorial bezoek en vervolgens het Hotel Mille Collines, waar de film 'Hotel Rwanda' op gebaseerd is.

Bruggetje nadat ik hem vernielde, Rwanda

Rwanda is kleiner dan Nederland en ik loop wat achter op schema, dus na nog geen week rijd ik het land alweer uit, maar niet voordat ik eerst nog een bezoek breng aan Nyamata Memorial Church, waar ik de enorme stapels botten en schedels van 50.000 genocide slachtoffers aantref. Dat maakt op mij een enorme indruk.

Het wilde westen van Tanzania en verrassend prettig Malawi

Tanzania zit midden in het regenseizoen en in de wildparken is daarom momenteel niet veel te zien, als de wegen überhaupt al begaanbaar zijn. Bovendien zijn de parken (net als in Oeganda trouwens) vreselijk duur voor een buitenlandse auto. Daarnaast loop ik nog steeds wat achter op schema. Ik neem mezelf dus voor om langs de westkant van het land te blijven rijden en dus alle toppers als de Serngeti, Ngorongoro, Dar es Salam, en Zanzibar over te slaan. Ik beloof mezelf daar nog eens speciaal voor terug te komen.

'Dr. Livingstone, I presume?', Tanzania

De 'hoofdweg' door het ruige en zelden bezochte westen van Tanzania is bijna 1000 km lang alleen maar dirtroad, die in dit natte seizoen ook wel modderweg genoemd mag worden. De weg wordt niet veel gebruikt en ik kom soms 100 km lang geen mens tegen. Ik overnacht in missieposten en op campings van twijfelachtige kwaliteit. Maar op een camping aan de noordkant van het Tanganyika meer vind ik een heerlijk plekje waar ik 4 dagen geniet van een privé ministrandje, kristalhelder water en leuke visjes. Ook bezoek ik de plek waar Henry Stanley onsterfelijke woorden uitsprak toen hij na een hele lange reis eindelijk David Livingstone vond. Op deze plek staat nu een monument en een klein museum. Aan de zuidkant van het meer bezoek ik een krankzinnig imposante waterval op de grens tussen Tanzania en Zambia, aan het einde van een bijna vergeten paadje. Het voelt als het einde van de wereld. Erg gaaf!

I'm a poor, lonesome canaryboy... (Nyika NP, Malawi)

Daarna is het nog een paar dagen rijden tot ik bij de noordkant van het Malawi meer aankom, waarna ik de volgende dag de grens naar Malawi oversteek. Dat verloopt tamelijk chaotisch. In Karonga bezoek ik een mooi museum dat voornamelijk gewijd is aan de malawisaurus (jazeker, die heeft bestaan!) en overnacht bij FloJa Foundation, een Nederlands initiatief voor betere scholing van jonge kinderen. Ik beklim met het nodige angstzweet een berucht haarspeldenpad naar het plaatsje Livingstone, Na een overnachting in de grote stad Mzuzu ga ik naar het bijzondere Nyika NP, waar ik geniet van spookachtige landschappen, bijzondere dieren en flink terreinrijden. En vooral: de stilte, want ik kom de hele dag geen mens tegen!

Terug naar de kust van het Malawimeer, waar het een stuk warmer is dan op het Nyika plateau (overdag zeker 20°C verschil). Onderweg blijf ik een dag staan in Luwawa, een enorm bos waar het stikt van de

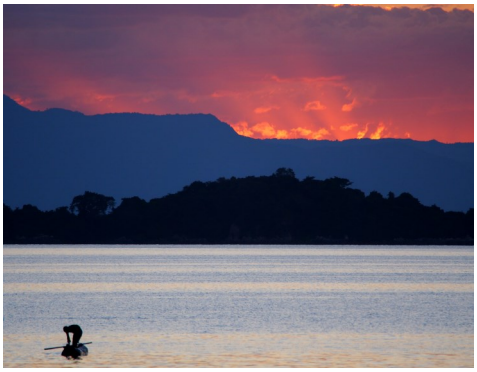

Zonsondergang over Malawi Meer

Welcome to the jungle! (Majete NP, Malawi)

spinnen, regen en mooie wandelpaadjes. Helaas ben ik die dag wel ziek.

Aan Cape MacClear verblijf ik enkele dagen om te klussen, te relaxen en te snorkelen. Op het Zomba plateau ervaar ik weer relatieve koelte en kan zowaar bramen en frambozen kopen (voor een schijntje). In Blantyre laat ik het een en ander aan de auto nakijken, bijvullen en repareren. Majete NP is de enige plek in Malawi waar de Big 5 te vinden is, maar helaas vind ik daarvan alleen een paar olifanten. Ondanks de niet aflatende regen is het wel een prachtig park. Het regenseizoen is op zijn hoogtepunt en ik ben het spuugzat. Soms moet ik 's avonds snel een blikje eten opwarmen en die achter het stuur op eten omdat het te hard regent. Alles wordt nat en vies.

Nyala (Majete NP, Malawi)

Onderweg naar Lilongwe, de hoofdstad, ontmoet ik een leuk Duits stel waarmee ik de hele middag verhalen en tips uitwissel. Van de hoofdstad zelf zie ik vrijwel niets, want ik rijd er gauw doorheen op weg naar de grens met Zambia! Vlak daarvoor probeert een politieagent me bij een checkpoint op alle mogelijke manieren angst aan te jagen teneinde me geld afhandig te maken, maar hij komt van een koude kermis thuis omdat ik mijn belangrijkste wapens inzet: tijd, geduld en assertiviteit. Ondanks de regen en dit laatste akkefietje was Malawi een heerlijk land om doorheen te reizen.

Groen en uitgestrekt Zambia

Het lijkt moeilijk te geloven, maar in het grote Zambia zijn nauwelijks wegen. En alle wegen leiden naar Lusaka (de hoofdstad). Dat is erg frustrerend, want het kan betekenen dat je een plek op 'slechts' 100 km verderop alleen kunt bereiken via Lusaka, wat vele honderden kilometers omrijden betekent.

Enkele dagen nadat ik Zambia inrijd komt een vriend aan in Mfuwe na een slopende vlucht (zo'n beetje alles ging fout en zijn bagage heeft hij de hele reis niet meer terug gezien). Samen besteden we een aantal dagen vlak buiten en ook 1 dag in South Luangwa NP, waar we erg veel dieren zien. Heroen is een gepassioneerd vogelaar en ik doe daar zo nu en dan graag aan mee, dus aan het einde van zijn 2 weken in Zambia heeft hij bijna 100 soorten kunnen noteren. Tijdens een night gamedrive zien we een troep zeldzame wilde honden en een luipaard.

Waar blijft mijn eten?! (Vervetaap)

Na South Luangwa willen we naar het noorden, maar dat betekent een omweg (via Lusaka dus) van meerdere dagen en dat vinden we echt teveel. En dus rijden we maar naar Kafue NP, dat aan de andere kant van – hoe kan het ook anders – Lusaka ligt. Het is een rit van enkele dagen door prachtige, licht heuvelachtige en vooral erg groene landschappen met slechts een handjevol mensen langs de weg. Velen zwaaien ons uit en sommigen doen zelfs spontaan een dansje als we langsrijden! Kafue NP is gigantisch groot. Ongeveer net zo groot als heel België. Maar door het lange en hevige regenseizoen, dat bovendien net afgelopen is, is het meeste ontoegankelijk, zelfs voor een 4x4 auto. Accommodatie is ook een probleem, want veel lodges en campings bestaan niet meer of zijn door de overstromingen ontoegankelijk geworden. De eerste nacht slapen we dus op een absurd dure camping. De volgende dag gaan we op zoek naar een beter alternatief. Dat vinden we bij een lodge op een schitterende locatie aan de rivier. Daar mogen we voor een heel redelijk bedrag kamperen met gebruik van de badkamer

Kanarie neemt modderbad

Victoria watervallen

van een chalet. Eén probleempje: de toegangsweg (10 km) is heel erg slecht en op 1 plek zo modderig en nat dat we op de heenweg bijna vast komen te zitten. Als we die middag willen gaan gamedriven gebeurt het onvermijdelijke: we zitten muurvast. Na enkele uren ploeteren in de modder bel ik met de satelliettelefoon naar de lodge en nog geen half uur later zijn we terug bij de lodge. Maar we moeten er toch echt nog doorheen. Twee dagen later proberen we het nog eens, maar komen opnieuw vast te zitten. Ditmaal kost het 10 man en een tweede auto uren ploeteren om ons los te krijgen, maar dan ineens start hun auto niet meer en wij kunnen er onmogelijk langs. Dus moeten we weer terug! De volgende ochtend moeten we uren wachten tot de automonteur gearriveerd is en die lost het startprobleem snel op. Tijdens het wachten graaf en hak ik net zo lang op de weg tot ik er zonder al teveel moeite overheen (of eigenlijk: doorheen) kan komen. Intussen staat Heroen op de uitkijk voor leeuwen.

De eindbestemming van Heroen is Lusaka, omdat hij van daar uit naar huis vliegt. We bekijken er een leuke en vreselijk drukke markt, maar verder is er niets te beleven. Nadat ik afscheid genomen heb van Heroen besteed ik nog een paar dagen in deze depressieve hoofdstad en rijd dan naar het Kariba (stuw)meer, waar ik een paar dagen vakantie houd. Mijn volgende halte is Livingstone, waar ik herinneringen ophaal tijdens mijn bezoek aan de wereldberoemde en spectaculaire Victoria watervallen. Het water staat zo hoog dat het opspattende water je vrijwel alle zicht op de watervallen ontneemt en je doorweekt maakt.

Ik maak nog een uitstap naar de Ngonye watervallen waar (in enorm contrast met laatstgenoemde) geen toerist te bekennen is. Onderweg neem ik een gestrande auto 55 km op sleeptouw over een vreselijk slechte weg. Het touw breekt onderweg 2x en ik kom met erg veel moeite net onder een boete uit voor het gebruik van een verkeerd touw.

Groot insect achtervolgt houten kanarie! (Botswana)

Het laatste avontuur in Zambia is de oversteek naar Botswana, met het Kazungula veerpontje dat zo zwaar beladen is dat het water over het dek heen stroomt.

Wildkamperen in gastvrij Botswana

De eerste dagen in Botswana sta ik versteld van de enorme hoeveelheid toeristen. Ik ben dan ook bij het populaire Chobe NP. Uiteraard besteed ik daar zelf ook 2 dagen en zie vooral veel giraffes en springbokken. Olifanten, waar het park zo beroemd om is, daarvan zie ik er slechts 1. Aan de westkant van Chobe riverfront verlaat ik niet alleen het park, maar ook meteen weer het land. Via de Caprivi strip (een soort aanhangsel van Namibië) rijd ik naar de westkant van de omvangrijke en ondoordringbare Okavangodelta. Maar voor ik terug Botswana in ga kampeer ik een paar nachten in Mudumu NP, waar ik bijna gratis fantastisch legaal kan wildkamperen.

Grijze tok op ijzeren kraanvogel

Terug in Botswana bezoek ik eerst de Tsodilo Hills, een afgelegen bergketen waar veel rotstekeningen van Bosjesmannen te zien zijn. Daarna duik ik de Kalahari in om de Aha Hills en de Gcwihaba Cave te zoeken. Honderden kilometers leg ik af over hele ruwe paadjes met niets of niemand in de buurt. De Aha Hills stellen niet veel voor, en de Gcwihaba Cave durf ik niet alleen in, gezien de risico's (hyeana's, instortingsgevaar, etc.). Er is ook niemand om me te laten betalen of om te begeleiden. Pas de volgende ochtend (ik heb vlakbij de grot wild gekampeerd) word ik gevonden door opzichters die me fors willen laten betalen, omdat ik me schijnbaar in een NP bevind! Dit levert een aardige ruzie op, maar uiteindelijk loopt het met een sisser af.

Bains Baobabs Nxai Pan NP

In Maun, de toeristenhoofdstad van het land, organiseer ik voor een prikkie een mokorotochtje (boomstamkano van glasvezel) door de Okavangodelta en regel een permit voor Central Kalahari Game Reserve (CKGR). Na een nachtje wildkamperen bezoek ik echter eerst Nxai NP, waar ik vooral olifanten (en Nederlandse toeristen) zie, maar ook prachtige baobab's. Vanuit het stadje Gweta rijd ik (na opnieuw wat bijzondere baobab's bekeken te hebben) de Ntwetwe zoutvlakte op, waar ik, gezien

Kubu Island

het ontbreken van bandensporen, de eerste dit seizoen ben om hier te rijden. Ik blijf dan ook een nachtje kamperen in de eindeloze grijze vlakte. Ik ben helemaal alleen in dit maanlandschap. Een weergaloze ervaring!

Hierna rijd ik terug naar Gweta en door naar CKGR, het grootste wildpark van Afrika, groter dan Nederland! Hier rijd ik 2 volle dagen in rond door 2 nachten vlak buiten de poort te wildkamperen in de bosjes en 1 nacht in het park. Om bij de poort te komen moet je namelijk al zo'n 80 km door de bush rijden. Ik zie onder meer cheeta's, oryxen en Kalahari-leeuwen.

Kubu Island is een sprookjeseiland vol baobab's en andere grillige bomen, midden in een enorme zoutvlakte. Ik rijd er naartoe, maar blijf er gezien de prijs niet kamperen. Dit doe ik wel ergens op de zoutvlakte. Ook Kukonje Island zou een soortgelijke ervaring moeten zijn, maar helaas blijkt pas als ik er bijna ben dat de zoutvlakte hier onder water staat en ik er dus niet naartoe kan rijden. Geen punt, want op het kiezelstrand waar ik uitkom kan ik opnieuw heerlijk wildkamperen. Als gezelschap heb ik flamingo's, pelikanen, en vele andere vogels. Geen mens te bekennen.

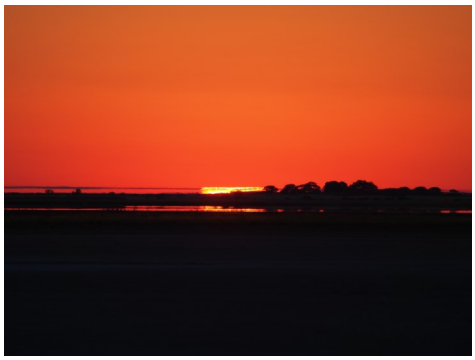

Zonsopkomst bij Kukonje Island

In Francistown laat ik wat reparaties en onderhoud aan de auto uitvoeren, waarna ik massa's neushoorns bekijk in Khama Rhino Conservacy en met een enthousiast groepje Botswaanse jongeren een heilige rotskloof bezoek.

Groepsfoto in Moremi Gorge

In Gaborone word ik uiterst gastvrij ontvangen door Duitse overlanders die ik in Kenia heb leren kennen maar hier leven. Ik blijf 2 nachten slapen in hun prachtige huis (eindelijk weer eens een echt bed!). Omdat hij chirurg is weet hij me op een zaterdag te laten helpen door een tandarts, want een week geleden is er een vulling uit een kies gevallen. Na Gaborone is het nog zo'n 400 km rijden naar Namibië, maar onderweg valt niet veel te beleven, dus leg ik dit stuk in 2 dagen af en rijd zo, vlak voor mijn verjaardag, Namibië weer in.

Ruig, leeg en beeldschoon Namibië

De eerste dagen in Namibië breng ik door in de hoofdstad Windhoek. Ik vier mijn verjaardag met een stel overlanders die ik hier ontmoet heb. Ik trek een dagje uit om de kleine hoofdstad en zijn Duitse invloeden te bekijken. Daarna trek ik het land in. Namibië heeft slechts 2,2 miljoen inwoners, maar is wel 8x zo groot als Nederland. Namibië is dus leeg, erg leeg. Je kan makkelijk 100 km rijden zonder een levende ziel tegen te komen. Ik woon een voedersessie van enkele luipaarden en cheeta's bij, bekijk 200 miljoen jaar oude dino-sporen, bekijk de grootste meteoriet ter wereld, verblijf enkele dagen in complete isolatie bij het prachtige Spitzkoppe en bekijk unieke rotstekeningen van Bosjesmannen bij de Brandberg. Hier wildkampeer ik in droge rivierbedding, waar ik opnieuw een tijd vast kom te zitten in het zand. Gelukkig zijn er geen olifanten in de buurt; die worden hier vaak waargenomen.

Kleine bijeneter Mudumu NP

Daarna is het tijd voor Etosha, één van 's werelds beroemdste wildparken. Ik besteed er 2 volle dagen en zie enorm veel dieren, waaronder de zeldzame zwarte neushoorns en bijzondere roofvogels als de bateleur en de vechtarend.

Christuskirche, Windhoek

Na al deze dierenweelde bezoek ik Kaokoveld, het ruigste deel van Namibië, en thuisland van de Himba's. In Opuwo zie ik deze traditioneel geklede mensen gewoon boodschappen doen bij de Spar, een bizar gezicht! Na een kort bezoek aan Epupa Falls rijd ik opnieuw de bush in. Er zijn nauwelijks wegen in dit deel van het

Luipaard voederen (Dusternbrook Ranch)

land, en de wegen die er zijn, zijn vaak vreselijk slecht. Nog veel slechter dan ik verwacht had, dus na een nachtje wildkamperen en nog een eindje doorploeteren moet ik het opgeven en keer (met erg veel moeite) om. Een stuk zuidelijker probeer ik het nog eens en kom nu een stuk verder, maar na een paar honderd kilometer kom ik opnieuw enorm vast te zitten in het zand van een droge rivierbedding. Een aantal behulpzame mensen helpen me eerst van de wal in de sloot, maar weten me uiteindelijk wel te bevrijden.

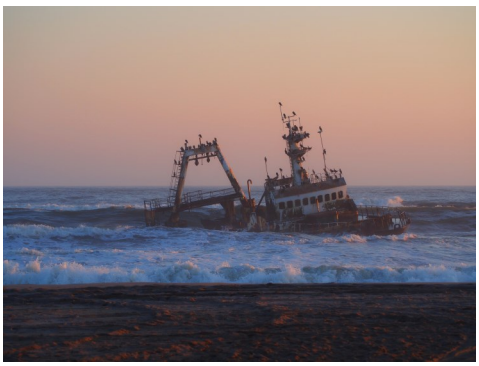

Scheepswrak aan de Skeleton Coast

Namibië is ook het land van de grindwegen. Er lopen slechts enkele asfaltwegen door het grote land, de rest bestaat uit grind, zand en stof. Veel wegen hebben last van corrugatie (wasbord), want behalve heel wat los getrilde schroeven loop ik in dit land maar liefst 5 lekke banden op, waarvan 3 op dezelfde dag! Door elke 10 km lucht bij te pompen red ik het tot het plaatsje Kamanjab. Daar laat ik 3 banden repareren, maar eigenlijk zijn ze te zeer kapot. Eentje begeeft het dan ook al gauw weer. Op één hele slechte band en met nog slechts één (nog slechtere) reserveband leg ik de laatste 330 km af langs de onherbergzame en ruige Skeleton Coast naar Swakopmund, waar ik gelukkig nieuwe banden kan kopen en noodzakelijke reparaties kan laten verrichten (zo is bijv. mijn voorbumper los getrild).

Deadvlei

In Namibië begint voor mij ook de winter. De nachten worden steeds kouder en enkele keren heb ik zelfs nachtvorst!

Via de prachtige Namib-Naukluft woestijn rijd ik verder zuidwaarts. Hier wildkampeer ik nog een nachtje en beland dan in Sossusvlei. Dit is een sprookjesachtig woestijnlandschap en tevens de bekendste attractie van Namibië. Er zijn dan ook erg veel toeristen. Helaas begeeft mijn goede camera het op slechts enkele minuten rijden van Sossusvlei! Vanuit het geïsoleerde kustplaatsje Luderitz bezoek ik de spookstad Kolmanskop en rijd dan naar het oosten. Vlakbij Keetmanshoop verblijf ik enkele nachten op een verlaten camping op de rand van een uitgedoofde vulkaan. Een angstige klauterpartij levert me een schitterend uitzicht op over de vergeten wereld in de krater. In een straal van 15 km is er geen mens in de buurt. Een ongeëvenaard gaaf plekje om te kamperen. Daarna bezoek ik een kokerbomenbos, waar ik een nachtje in slaap. Kokerbomen zijn een cactusachtige soort met cilindervormige takken, waar Bosjesmannen vroeger pijlenkokers van maakten. Ze zijn erg sprookjesachtig en fotogeniek.

Kokerboombos

Bij het plaatsje Rietfontein verlaat ik na bijna 6 weken Namibië en rijd Zuid Afrika binnen.

Zuid Afrika, Lesotho en Swaziland

Nadat ik ZA binnen rijd breng ik eerst een bezoek aan Kgalagadi Transfrontier Park, een natuurpark dat zowel in ZA als Botswana ligt. Het Botswaanse deel is echter alleen onder bepaalde voorwaarden en op afspraak te bezoeken vanuit ZA en alle accommodaties in het ZA-deel van het park blijken volgeboekt, waardoor ik er uiteindelijk maar 1 dag besteed. Ook bezoek ik een stokstaartjes reservaat en wandel ik een dagje door het Augrabies Falls NP. De nachten worden steeds kouder naarmate ik zuidwaarts rijd. Ik rijd door het indrukwekkende woestijnlandschap van de Karoo naar Kaapstad, waar ik sommige nachten vorst ervaar en 's ochtends het water in mijn jerrycans bevroren aantref. Vlakbij Kaapstad ga ik eerst naar de overlanderscamping African Overlanders omdat men daar mijn auto zal verschepen naar Nederland. Zover is het echter nog niet, want ik heb nog 1,5 maand. Midden

Cheetas Kruger NP, Zuid Afrika

Kaapstad

in Kaapstad overnacht ik een paar nachten op een openbaar parkeerterrein en bezoek toeristische attracties zoals de Tafelberg, het V&A Waterfront en Kaap De Goede Hoop, waar ik me soms een weg moet banen door de mensenmassa's, ondanks de kou en regen. Daarna rijd ik via de zgn. Garden Route naar het oosten. Het is koud, regenachtig weer en dus niet ideaal om de toerist uit te hangen, dus bij Knysna rijd ik via de mooie Prince Alfred Pass weer landinwaarts, naar Graaff-Reinet, waar ik het Camdeboo NP bezoek, dat deze stad vrijwel geheel omsluit.

Vanuit Graaff-Reinet rijd ik naar de Tele Bridge grensovergang met het kleine koninkrijk Lesotho (spreek uit: Lesoeto), het land met het hoogst gelegen laagste punt ter wereld. M.a.w. het hele land ligt erg hoog, wat resulteert in fantastische bergweggetjes met sneeuw, ijs en ongelooflijk mooie uitzichten. Ook is Lesotho beduidend 'Afrikaanser' dan ZA, terwijl ZA Lesotho geheel omsluit. In Lesotho beleef ik een paar ijskoude nachtjes, bezoek een half bevroren waterval, heb interessante ontmoetingen in de hoofdstad Maseru en bekijk een aantal fascinerende versteende dinosporen. Bij Caledonspoort verlaat ik Lesotho en bevind me direct weer in de aanzienlijk 'Westersere' wereld van ZA. Na een nachtje op een verlaten camping (waar ik gestalkt wordt door een opgewonden struisvogel) duurt het niet lang voor de auto er ineens mee stopt en niet meer wil starten. Het duurt bijna de hele dag voor ik eindelijk hulp vind. De auto wordt naar een garage in Newcastle gesleept en ik mag overnachten bij de ouders van de garagehouder. De volgende dag blijkt al heel snel dat het probleem aan een gebroken elektriciteitsdraadje lag! Ik ben dus gelukkig snel weer op weg, nadat ik mijn redders uitvoerig bedankt heb.

Kaap de Goede Hoop

Snel rijd ik door naar de zuidkant van Kruger NP, want daar heb ik voor bijna een week aan campingplekken gehuurd (en betaald). Een kwartier voor sluitingstijd weet ik het park te bereiken.

Maletsunyane waterval, Lesotho

Op de eerste dag in Kruger zie ik heel de Big 5 al! En maar liefst vier cheeta's. De rest van de week is de oogst wat minder, maar toch kan ik aan het einde van de week vele tientallen diersoorten afvinken. Ik verlaat het park bij Phalaborwa en zie de volgende dag de Blyde River Canyon door verschillende uitkijkpunten te bezoeken en ik neem een kijkje bij Bourke's Luck Potholes: bizarre ronde gaten in het gesteente van de Blyde rivier. Helaas is het erg mistig weer.

Het 24e en tevens laatste land van mijn reis is Swaziland, een piepklein landje (ongeveer half zo groot als Nederland), waar ik een paar mooie wandeldagen in natuurparken heb, het Nationale Museum bezoek en fascinerende rotstekeningen bekijk. Daarna rijd ik naar Hluhluwe (spreek uit: Sjloesjloewe), waar enkele dagen later mijn (jongste) zus met haar twee dochters arriveren vanuit Nederland. Met z'n vieren bezoeken we het Hluhluwe Imfolozi Park in hun huurauto, waar we vooral ontzettend veel neushoorns zien. Daarna rijden we naar St. Lucia, waar we onder meer walvisspotten vanaf een boot, relaxen op het strand van Cape Vidal, en een nachtelijke gamedrive en een ochtendwandeling doen in iSimangaliso Wetlands Park. Het is een heerlijk en gezellig weekje, maar dan is het alweer tijd om afscheid van elkaar te nemen. Zij vliegen weer naar huis en ik begeef me op weg, terug naar Kaapstad. Een rit van ongeveer 1900 km, die ik in 3,5 dag afleg. Het weer was in St. Lucia heerlijk, maar tijdens deze schier eindeloze rit heb ik te kampen met erg slecht weer. Op mijn bestemming, de eerder genoemde camping African Overlanders bereid ik me voor op de thuisreis. Ik pak mijn tassen in voor het vliegtuig, bereid de auto voor op de verscheping en boek een Airbnb in hartje Kaapstad. Daar rijd ik met eigen auto naartoe waarna de auto door de campingeigenaar naar het depot gereden wordt. De laatste 3 dagen ben ik dus autoloos en bezoek ik te voet het Two Oceans Aquarium, beklim Lion's Head (al klauterend 500 m stijgen in 2 uur tijd) en doe verder vooral zo weinig mogelijk. Deze laatste 4 nachten slaap ik in een heerlijk king size bed. Ik geniet van het comfort en probeer mezelf psychisch voor te bereiden op mijn terugkeer. Op zaterdag 26 augustus vlieg ik via Dubai terug naar Nederland, waar ik de volgende dag

Nsangwini rotstekeningen, Swaziland

na twee vlekkeloze vluchten veilig en op tijd aankom. De rest van de dag besteed ik met familie. We hebben nogal wat bij te praten! Nu begint een tijd van acclimatiseren, re-integreren, wennen en zoeken naar werk en woning!

Werken doe ik een maand na thuiskomst weer bij mijn oude werkgever. Hoewel er natuurlijk wel het een en ander veranderd is, voelt het doorgaans alsof ik niet weggeweest ben.

Een woning is ook vrij snel gevonden, ondanks de moordende huizenmarkt. Helaas krijg ik pas eind december de sleutel, dus tot die tijd woon ik nog in een kamertje bij familie.

Wie meer wil lezen over mijn avonturen of meer foto's wil zien, nodig ik uit om een kijkje te nemen op mijn website www.cruisecanary.com.

Bjorn Koopmans

Een totaalplaatje van de gereden route (export van mijn GPS)